

M. T. G. N. 32
uv. 284 1929.

Jat. 4/5 - 29.
S. Pääni M

S e l o s t u s

virkamatkasta, jonka allekirjoittanut toukokuussa 1928
Muinaistieteellisen Toimikunnan määräyksestä teki Hiito-
lan pitäjään.

K o u k u n n i e m i . =====

Keväällä 1928 herra Heikki Ojalainen ilmoitti, että Hiitolan Koukunniemen kylässä. Pölkyn talon maalla sijaitsisi "pronssikautinen asuinpaikka", josta ilmoittajan mukaan olisi löydetty erilaisia pronssiesineitä.

Pölkyn talo sijaitsee korkean harjun etelärinteellä n. 20 m Veijalan järven yläpuolella, sen pohjoisrannalla. Talon alapuolella on viljeltyjä pelloja, ylempänä tiheätä lepikeä. Karjahaassa maa on vahvasti kiviperäinen.

Pölkyn talossa ei tiedetty mitään sen maalla muka löydettyistä pronssiesineistä. Vanhoja rahoja oli kyllä löydetty eräästä Veijalan järven etelärannalla olevasta pellosta. Talon väki luuli herra Ojalaisen tarkoittaneen kiviröykkiöitä, jotka sijaitsivat yllämainitussa karjahaassa.

Talon rakennusryhmän pohjois-, koillis- ja itäpuolella on mäen rinteellä suuri joukko kiviraunioita. Nämä ovat hyvin hajallaan suurella alueella, huomattava osa Kurkijoen-Käkisalmen maantiestä tulevan metsätien molemmiin puolin. Tiheä lepikeä esti raunioitten luvun tarkkaan määräämisen. Laskin 77 kpl., useita jäi kuitenkin varmasti huomaamatta.

Röykkiöt olivat erisuuruisia: 2:sta metristä noin 8:aan tai enemmän. Korkeus vaihteli myös huomattavasti; niin olivat toiset n. 1 m korkuiset, toiset aivan matalat.

Avasin puoleksi yhden raunion talon pohjoispuolella. Se oli n. 0,50 m korkea ja 3 x 4 leveä. Ei mitään löydetty, mikä viittaisi raunioitten olevan hautoja.

Röykkiöiden alkuperä on varsin hämärä. Useat, varsinkin mäellä ylimpinä olevat, muistuttivat aivan ilmeisesti Länsi-Suomen hiidenkiukaita. Toiset taas olisivat voineet syntyä kaskenpoltossa. Vrt. myös selostusta samantapaisten muinaisjäännösten tutkimisesta Kurkijoen Iivonniemellä.

V a l t o l a n h o v i, H ä m ä l ä i n e n.
=====

Ruuhijärven pohjoiskulmassa sijaitsee parisataa metriä järven rannasta Hämäläisen hovi, ent. Valtolan kylä. Tänne ulottuu sama harjanne, joka Koukunniemessä herätti meidän huomiotamme kiviraunioittensa vuoksi. Tie Hämäläiseen poikkeaa maantiestä melkein kohtisuoraan. Tämän päässä on "hovi" komeine rakennuksineen.

N. 50 m päärrakennuksesta etelään on peltojen ympäröimä kumpu, Kalmisto. Hovin entinen omistaja Helenius (?) on tälle mälle istuttanut hyvin tiheästi kuusia.

Tämä mäki on n. 75 m pitkä ja 30 à 40 leveä. Eteläpäässä on jonkunverran kivetöntä maata; tässä huomasin epäselviä syvennyksiä, jotka voisivat olla hautakuoppia.

17/V 1933 käyty tarkastamassa Valtolan Hämäläisen Kalmistoa. Havaittu mäen laella samanlaisia matalia syvennyksiä kuin Kylälahden Kalmistossa. Valtolan Kalmistoa ei uhkaa häviö.

Heti 28/V 1933.

S. Pälvi.

Kylälahti, Antti Hämäläinen, Kalmistomäki (kts. KM 8887).
=====

Aivan samannimisen Laatokan lahden rannalla on n. 100 m pitkä, Kalmistomäki-niminen hiekkamäki. Tämän itäisessä päässä on kalliota, keskellä viljelty pelto ja länsiosassa nurmikko. Koko mäki on hyvin tasainen, melkein niinkuin tasoitettu.

Mäen länsirinteeseen on paikan omistaja Antti Hämäläinen (Kylälahti n:o 2) tehnyt perunakuopan. Valmistettaessa sitä löydettiin ihmisen luita, pitkiä sääriluita ja pääkalloja. Mäen keskiosassa olevasta peltotilkusta on se pronssinen riipe tai ketjünkannatin, jolla museon luettelossa on numero 8887. Talon väki kertoi, että samasta paikasta ja alempana olevasta rannasta oli löydetty vielä pari esinettä, joista toinen emännän kertomuksen mukaan oli rautainen keihäänkärki, toinen veitsenkahvaa muistuttava esine, jonka toinen pää oli kalanpään muotoinen. Pinnalla oli kummallisia koristuksia, niinkuin ruotoja. Tämä "merkillinen" kapine, joka ei enää ole tallessa, oli valmistettu aineesta, joka muistutti huonoa hopeata.

Näistä löydöistä päättäen tämä kalmisto on ainakin osaksi pakanuudenaikuinen. Samanaikuisista löydöistä rikas Kilpolan saari on aivan tämän lahden suussa. Vastapäätä on nykyään Tiurulan kreikkalais-katolilainen kirkko.

30. IV. 1929

Nils Cleve